

Σφραγιδογλυφία

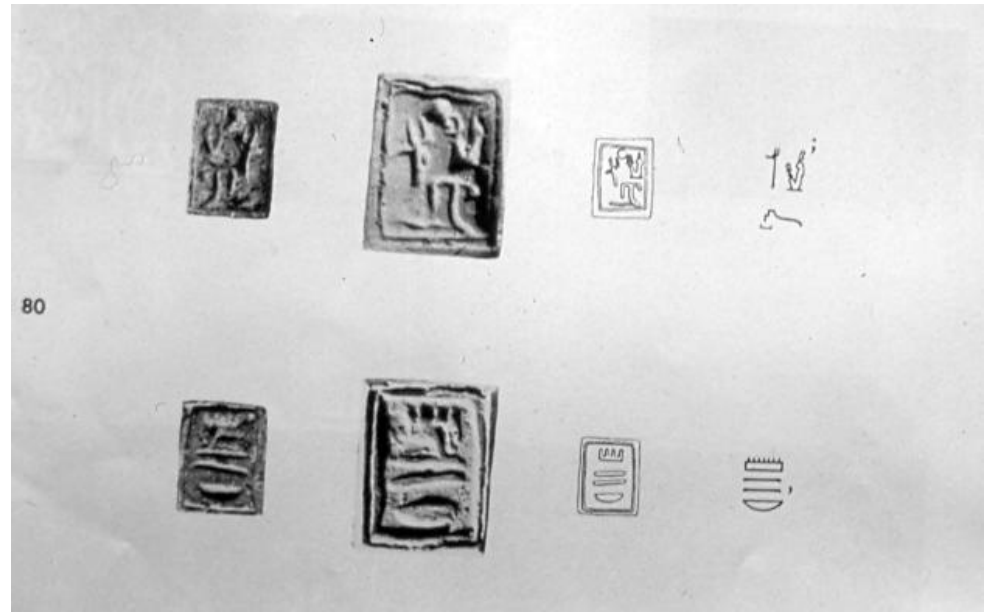
- Τα παραδείγματα σφραγιδολίθων πριν την Υστεροκυπριακή περίοδο είναι περιορισμένα σε αριθμό και το δημοφιλές σχήμα είναι το ορθογώνιο πλακίδιο.
- Κατά την ΥΚΙ φάση ο αριθμός των σφραγίδων είναι επίσης μικρός συγκριτικά με τις επόμενες φάσεις της περιόδου.
- Οι περισσότεροι σφραγιδόλιθοι έχουν αποκαλυφθεί σε στρώματα χρονολογούμενα στην ΥΚΙΙΓ, ΥΚΙΙΙΑ και ΥΚΙΙΙΒ εποχή.
- Είναι λογικό ότι οι σφραγιδόλιθοι αυτοί ήταν σε χρήση και κυκλοφορία πριν την απόθεσή τους στα συγκεκριμένα στρώματα. Συνεπώς, προφανέστατα κατασκευάσθηκαν πρωιμότερα, τουλάχιστον στην ΥΚΙΙΒ.
- Από τον 14^ο π.Χ. αιώνα και μετά ξεκινά η συστηματική εισαγωγή σφραγιδολίθων από το εξωτερικό και ταυτόχρονα η ντόπια παραγωγή τους.
- Τα κύρια σχήματα σφραγιδολίθων στην Κύπρο είναι: ο σφραγιδοκύλινδρος και ο κωνοειδής σφραγιδόλιθος. Απαντούν και άλλα βεβαίως σχήματα αλλά σε μικρότερους αριθμούς όπως π.χ. το ορθογώνιο και το πυραμιδοειδές.
- Ο τύπος του κωνοειδούς σφραγιδολίθου εμφανίζεται κατά την ΥΚΙΙ και κατ'ουσίαν αντικαθιστά τους σφραγιδοκυλίνδρους κατά τον 13^ο π.Χ. αιώνα.
- Το υλικό κατασκευής τόσο των σφραγιδοκυλίνδρων όσο και των κωνοειδών σφραγιδολίθων είναι: αιματίτης, στεατίτης, σερπεντινίτης, φαγεντιανή, κύανος (Iapis lazuli), χαλκός και ελεφαντόδοντο.
- Ο τύπος του αιγυπτιακού σκαραβαίου καθώς και οι τύποι των αιγαιακών σφραγιδολίθων με χαρακτηριστικότερους τον φακοειδή και αμυγδαλόσχημο είναι εισηγμένοι στην Κύπρο.

- Εργαστήρια κατασκευής σφραγιδολίθων έχουν βρεθεί στα μεγάλα αστικά κέντρα της Ύστερης Χαλκοκρατίας στην Κύπρο, όπως για παράδειγμα στην Περιοχή III στην Έγκωμη.
- Θεωρείται ότι γενικώς οι σφραγιδόλιθοι στην Κύπρο, χρησίμευαν ως κοσμήματα για επίδειξη, ιδιαίτερα οι σφραγιδοκύλινδροι, ως φυλακτά για λατρευτικούς και αποτρεπτικούς λόγους και ως αφιερώματα σε ιερά και τάφους.
- Δεν φαίνεται να χρησιμοποιούνταν για σφραγιστικούς σκοπούς εφόσον τα σφραγίσματα που βρέθηκαν στην Κύπρο είναι ελάχιστα.
- Είναι ωστόσο γενικά αποδεκτό ότι οι σφραγιδόλιθοι χρησίμευαν για την αναγνώριση της ταυτότητας ενός ατόμου ή της ιδιοκτησίας της περιουσίας του, για την επικύρωση εμπορικών ή άλλων συναλλαγών, ή επιπλέον για την εξουσιοδότηση ατόμων έτσι ώστε αυτά να μπορούν να προβούν σε πράξεις και ενέργειες διοικητικού χαρακτήρα.

Σφραγιδόλιθοι και σφραγιστικά δαχτυλίδια

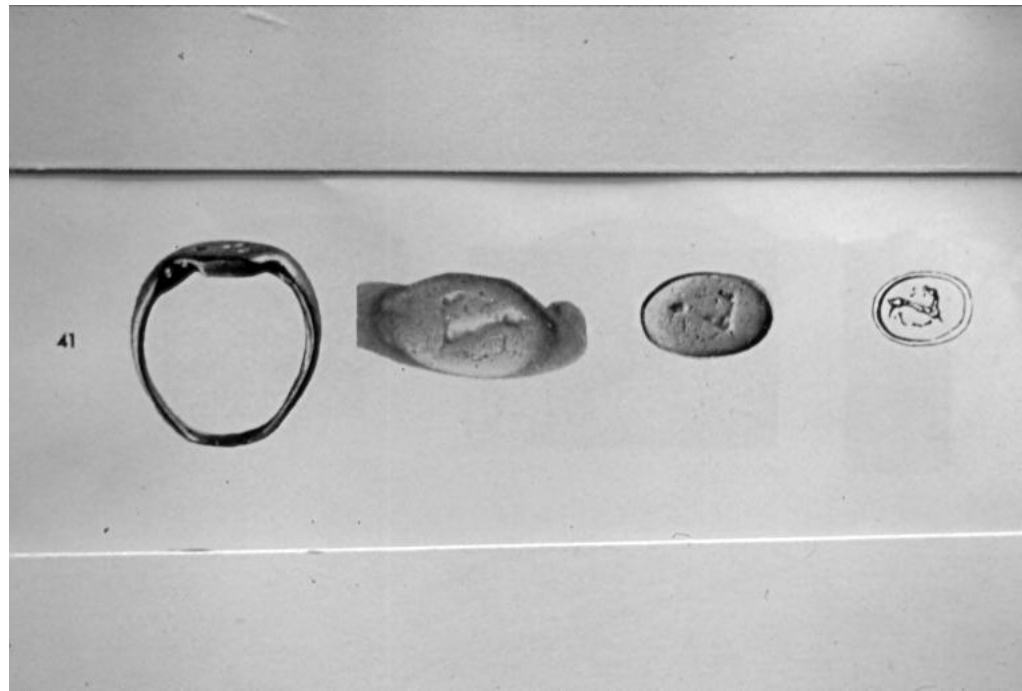

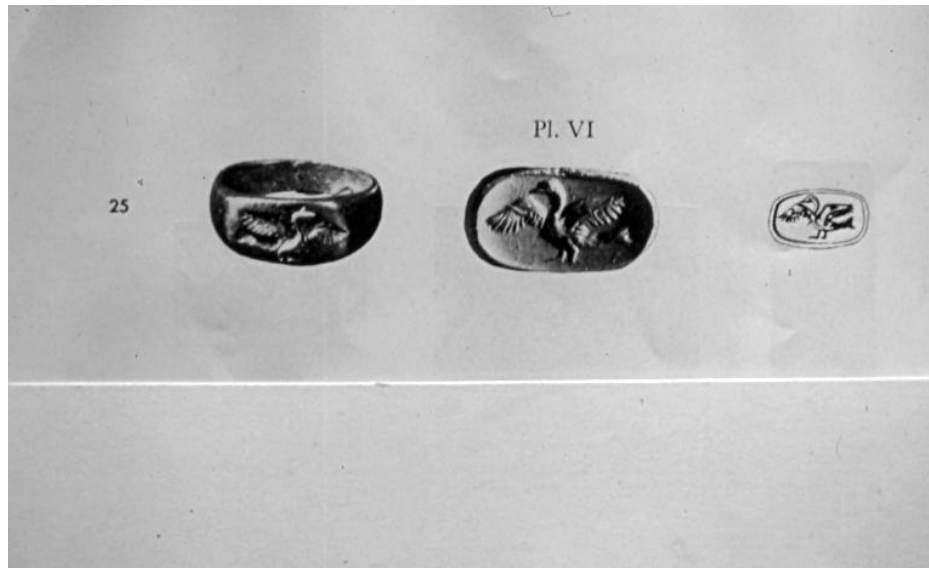
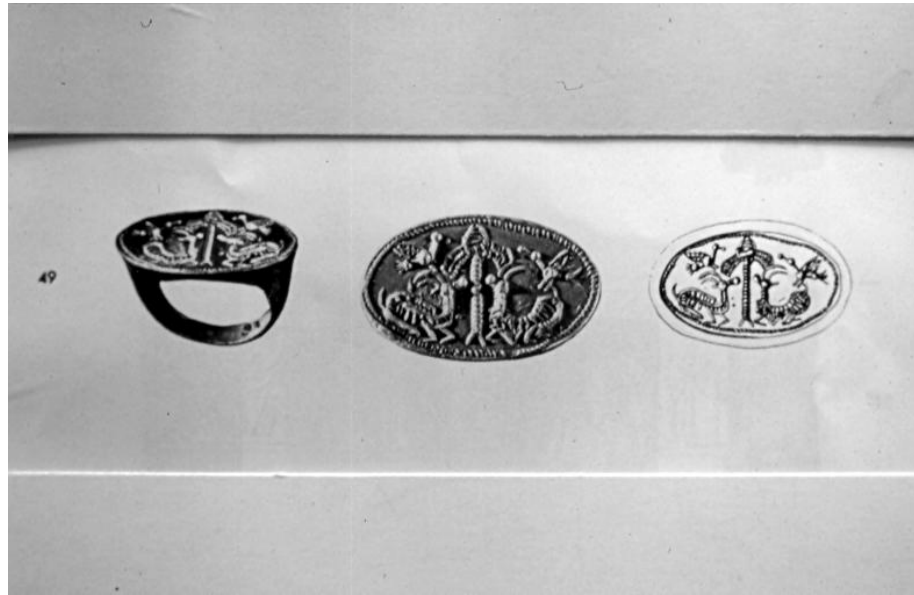
Σφραγιδόλιθος με πολεμιστή

Τετράγωνη σφραγίδα

Σφραγιστικά δακτυλίδια

According to Casson,
Cypro-syllabic script was

FIGURE 24I

of pictog
statemen
script d
yet it m
script. T
near the
typical Minoan Pictograp
The transliteration and

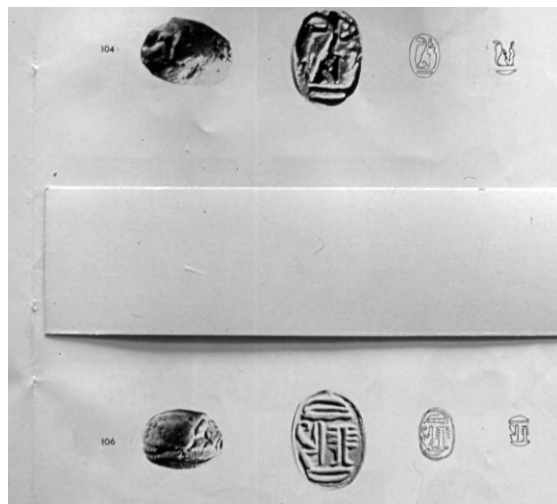
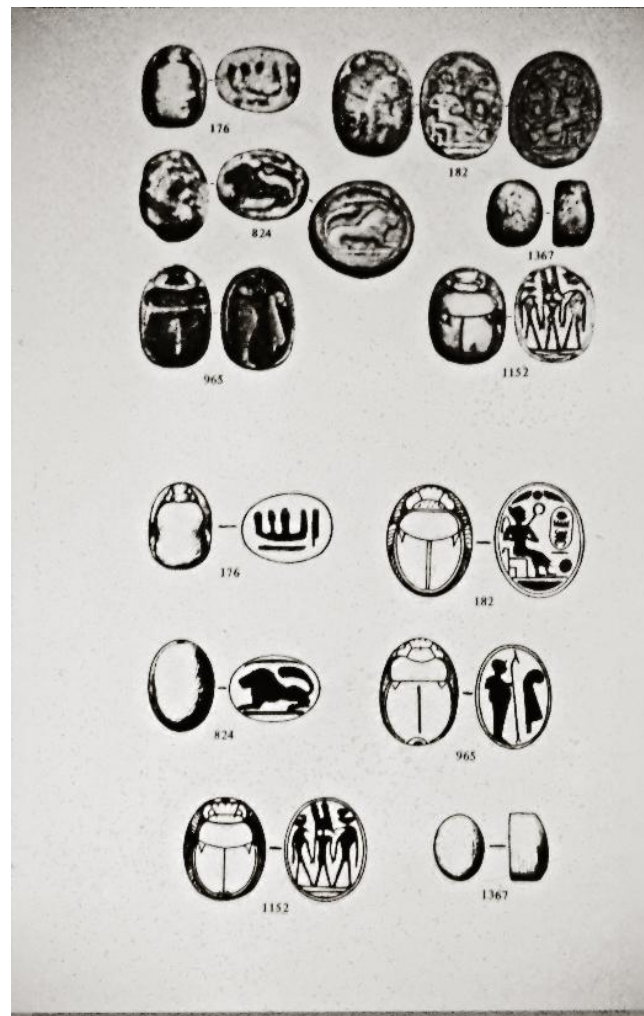

Σκαραβαίος

Ο αιγυπτιακός σκαραβαίος ανευρίσκεται ως εισηγμένο προϊόν σε όλες τις περιοχές της ανατολικής Μεσογείου και συχνά γινόταν αντικείμενο αντιγραφής και μίμησης από τους ντόπιους τεχνίτες.

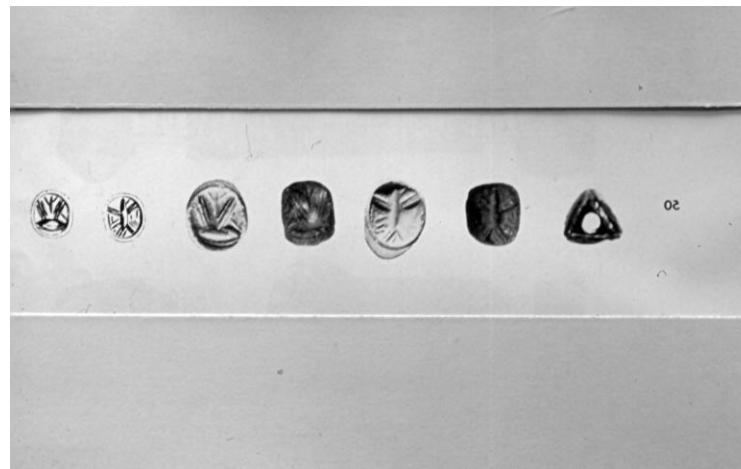
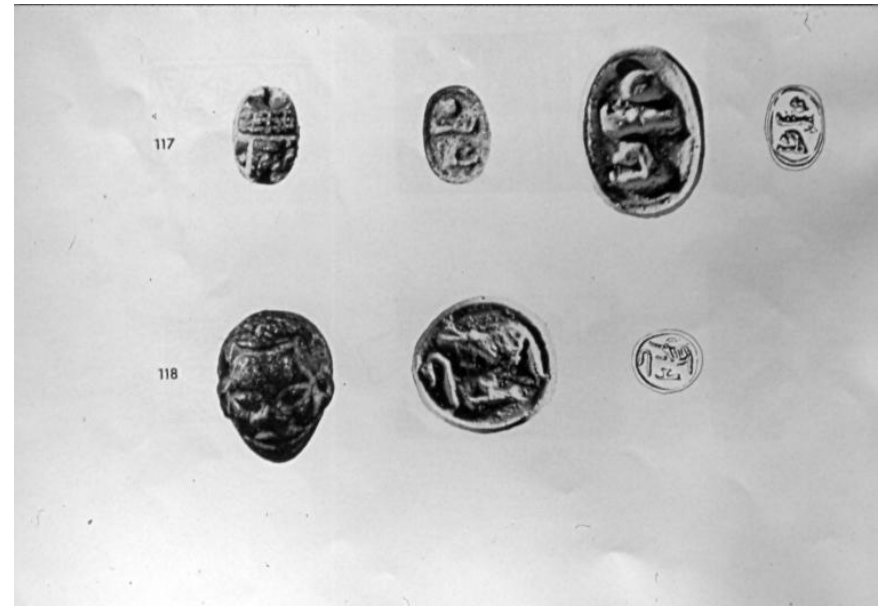
Κύριο υλικό κατασκευής ήταν ο στεατίτης αλλά ορισμένοι από αυτούς που απαντούν εκτός Αιγύπτου είναι κατασκευασμένοι από φαγεντιανή, ένα υλικό που μοιάζει με φαγεντιανή, αλλά και κεραμική.

Οι σκαραβαίοι συχνά φέρουν δέλτο με το όνομα του Φαραώ.

Σκαραβαίοι

Σκαραβαίοι

Σφραγιδοκύλινδροι

Ο αριθμός των σφραγιδοκυλίνδρων είναι συντριπτικά μεγαλύτερος από τα άλλα σχήματα σφραγιδολίθων στην Κύπρο.

Απαντά στις περισσότερες θέσεις της Υστεροκυπριακής Περιόδου με προεξάρχουσα την Έγκωμη.

Στους κυπριακούς σφραγιδολίθους παρατηρούνται καλλιτεχνικές επιδράσεις διαφορετικής προέλευσης όπως δυτικοασιατικής, κρητομυκηναϊκής, αλλά και ντόπιας.

Θεματολογικά τα μοτίβα κατατάσσονται σε: ζώα, μειξογενή όντα/τέρατα (ανθρωπόμορφα και ζωόμορφα), ανθρώπινες μορφές, φυτά κ.ά. είτε σε διάφορες συνθέσεις, είτε μεμονωμένα.

Αρχικά, οι κυπριακοί σφραγιδοκύλινδροι επηρεάζονται από τους Μιττανικούς της Βόρειας Συρίας.

Ενώ στις αρχές της ΥΚ περιόδου οι σφραγιδοκύλινδροι θεματικά συνδέονται περισσότερο με την ανατολική τέχνη και θρησκεία, στην συνέχεια οι Κύπριοι ενστερνίζονται περισσότερα αιγαιακά στοιχεία τα οποία ενσωματώνουν στην παράσταση και δημιουργούν μια δική τους τεχνοτροπία που σφραγίζεται από την μείξη της τέχνης και των δύο περιοχών.

Ορισμένες φορές οι Κύπριοι καλλιτέχνες παρεμβαίνουν στην παράσταση του σφραγιδοκυλίνδρου εγχαράσσοντας στοιχεία της Κυπρομινωικής Γραφής, μετατρέποντας τη μορφή κάποιων μοτίβων, αφαιρώντας εντελώς κάποια και αντικαθιστώντας τα με νέα σχέδια.

Κυπριακοί σφραγιδοκύλινδροι- Ρυθμοί

Τρεις είναι οι βασικοί ρυθμοί ή τεχνοτροπίες (styles).

1. Ο Περίτεχνος Ρυθμός (Elaborate Style)

Θεματική : εστεμμένες θεότητες συνοδευόμενες από το υπηρετικός προσωπικό, δαίμονες, σφίγγες, γρύπες κ.ά. Θεότητες ή ήρωες συνοδευόμενοι από ζώα, σκηνές συνδεόμενες με γονιμότητα, δένδρολατρεία, πομπές κ.ά.

2. Ο Κοινός Ρυθμός (Common Style).

Θεματική: διάφορα ζώα όπως λιοντάρια, αίγαγροι, ταύροι, ψάρια, πτηνά, που είτε διαχέονται στο πεδίο, είτε πλαισιώνουν κεντρική μορφή ζώου ή ανθρώπου, ζώα που μάχονται μεταξύ τους, ζεύγη ανθρώπων με ζώα, άνθρωποι σε παράταξη, φυτικά μοτίβα κ.ά. Οι σφραγιδοκύλινδροι αυτού του ρυθμού περιέχουν και παραπληρωματικά διακοσμητικά στοιχεία όπως αστρικά και πλανητικά θέματα (σελήνη, ήλιο κ.τ.λ.) που απηχούν ενδεχομένως ανάλογες αντιλήψεις και ιδέες.

3. Ο Αιγυπτιάζων Γραμμικός Ρυθμός (Egyptianizing Linear Style).

Θεματική: προέρχεται από την αιγυπτιακή εικονογραφία. Οι μορφές ωστόσο αποδίδονται πιο σχηματικά και με συνοπτικό τρόπο. Ορισμένες φορές τα χαρακτηριστικά του προσώπου των ανθρώπινων και ζωικών μορφών απουσιάζουν εντελώς. Ο αριθμός αυτών των σφραγιδολίθων είναι σχετικά μικρός.

Σφραγιδοκύλινδροι

Ενεπίγραφος με κυπρομινωική γραφή
σφραγιδοκύλινδρος από την Καλαβασό-Αγ. Δημήτριο

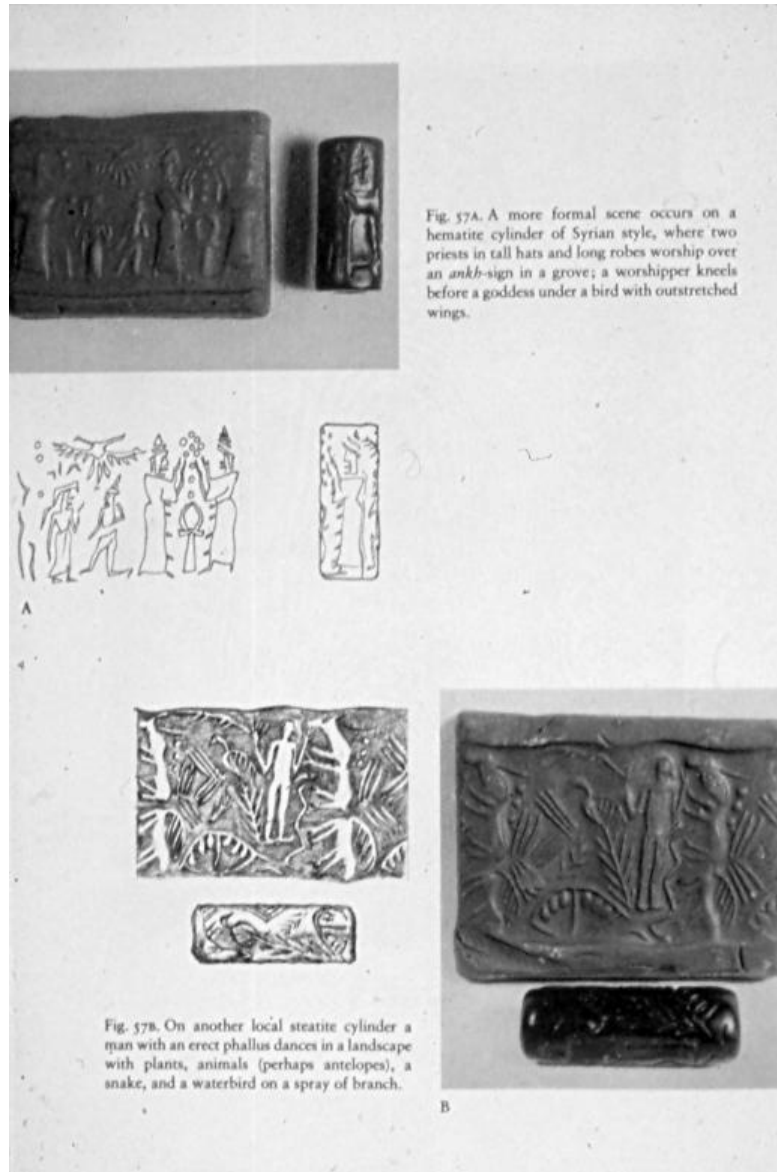
Σφραγιδοκύλινδρος από τον Χαλά Σουλτάν Τεκκέ.
Τάφος 1

Τούμπα του Σκούρου-Σφραγιδοκύλινδρος

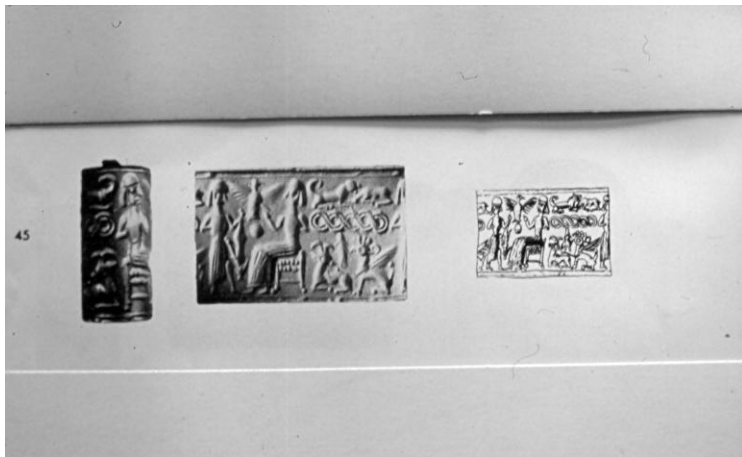
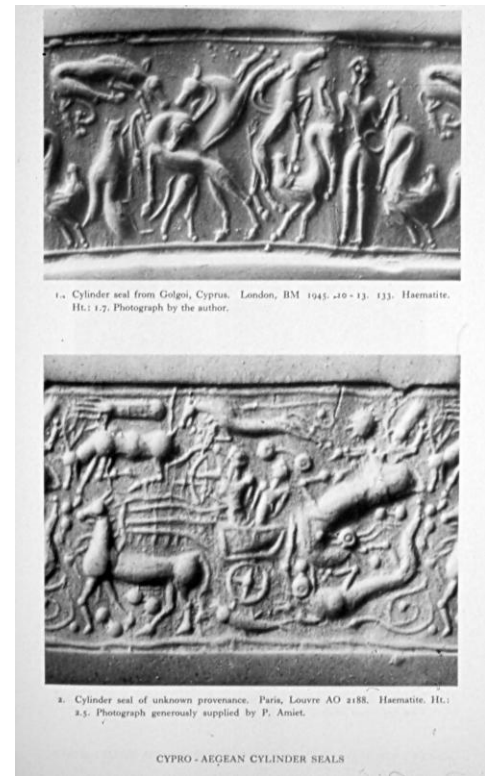
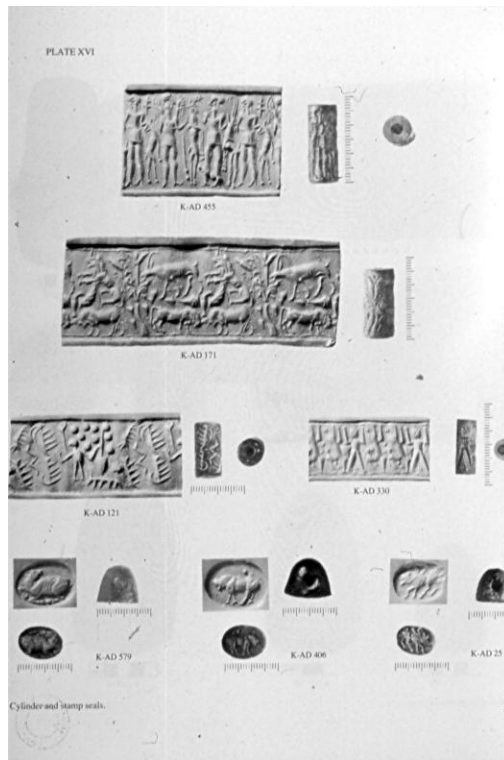
Σφραγιδοκύλινδρος, Τούμπα του Σκούρου

ENKOMI. Cylindres-sceaux.

Έγκωμη. Σφραγιδοκύλινδροι.

1. Cylinder seal from Crete. Oxford, AM 1938. 1091. Haematite. Ht.: 2.2. Photograph by the author.

2. Cylinder seal said to have come from Latakia. Yale University, Newell Collection 378. Haematite. Ht.: 2.8. Photograph kindly placed at my disposal by Professor E. Parada.

3. Cylinder seal in a Private Collection. Haematite. Ht.: 2.7. After J. Boardman, *Greek Gems and Finger Rings* (1970), pl. 206.

PLATE XX

LATE BRONZE AGE SEALS OF CYPRUS

PLATE XVIII

LATE BRONZE AGE SEALS OF CYPRUS

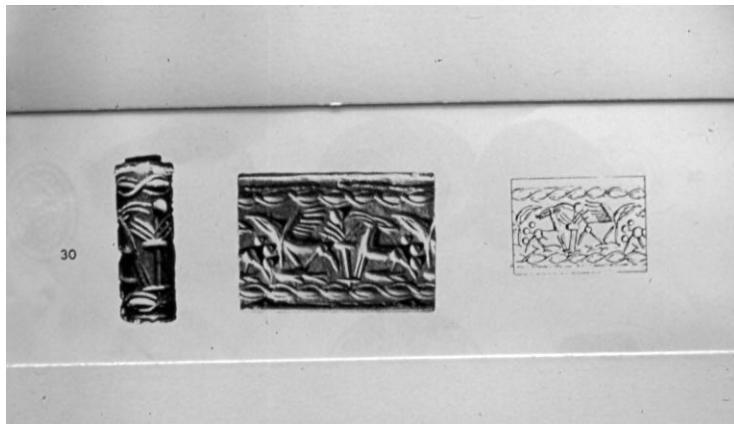

FIGURE 242

FIGURE 243

cylinder seal from Salamis (fig. 243)¹ bears the following inscription:

'sieve' and 'lunette' signs

$k^w e \rightarrow ru$

'sieve' and 'lunette' signs

$k^w e \rightarrow ru$

↗ ox-head ↘

Χαλά Σουλτάν Τεκκέ-σφραγιδοκύλινδρος

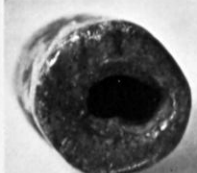
Fig. 542. N 3001.

1. Enlargement of the cylinder seal from Thebes (no. 176) and its impression. Lapra Iasuli. Length: 26.7 mm., diam.: 12.7 mm. (middle: 9 mm.), perforation: 5 mm. Gold tube in string hole.

2. Upper end of the cylinder no. 176 from Thebes, showing enlarged string hole with the end of the gold tube projecting.

3. Upper end of the cylinder no. 178 from Thebes, showing enlarged string hole.

4. Enlargement of the cylinder seal from Thebes (no. 178) and its impression. Lapra Iasuli. Length: 26.2 mm., diam.: 9.3 mm., perforation: 6 mm. *Diff.*: 19 B 2 (1964), pl. 229a.

A THEBAN CYLINDER SEAL IN CYPRIOTE STYLE WITH MINOAN ELEMENTS

Σφραγιδοκύλινδρος Θήβας

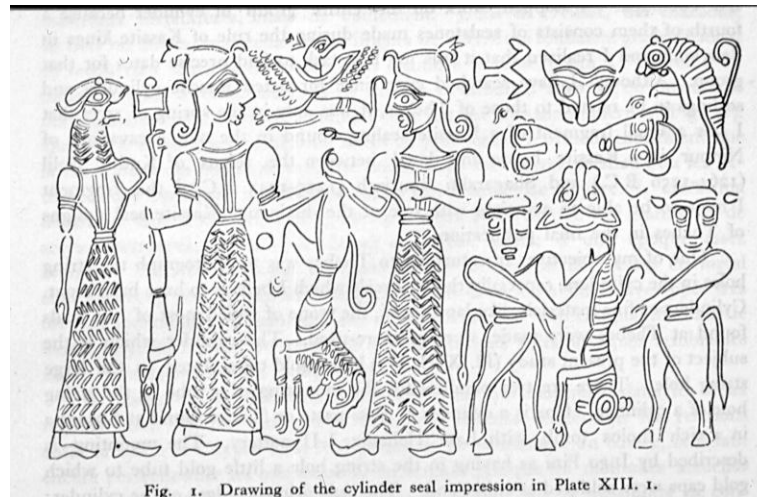

Fig. 1. Drawing of the cylinder seal impression in Plate XIII. 1.

Σφραγιδοκύλινδροι με παραστάσεις ταλάντων

Pl. XIX

18 Cylinder seal of haematite and impression. It is decorated in two registers with seated and kneeling human figures, monsters and antithetic sphinxes. Aegeo-Oriental style. From the lower burial layer of Tomb 9

1. Enlargement of the cylinder seal from Perati. Haematite. Length: 34 mm., diam.: 14 mm. Iakovidis, *Perati*, pl. 47a.

2. Enlargement of a cylinder seal impression in the British Museum (133026). Haematite. Length: 29 mm., diam.: 13.5 mm.

3. Enlargement of a cylinder seal impression. Collection Joel L. Malter. Haematite. Height: 25 mm.

A THEBAN CYLINDER SEAL IN CYPRIOTE STYLE WITH MINOAN ELEMENTS

PL. XX

78

1

2

3

4

5

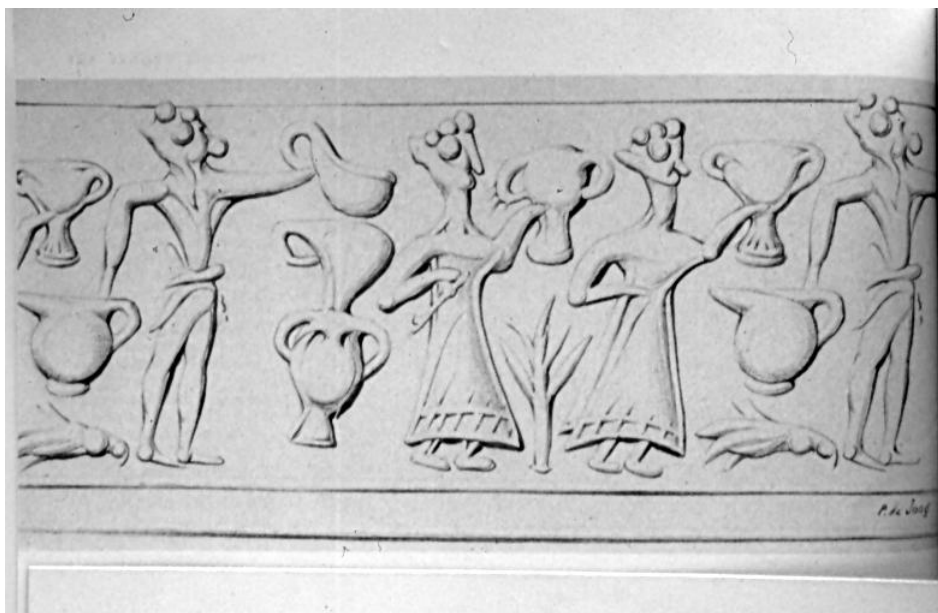

6

7

LATE BRONZE AGE SEALS OF CYPRUS

Κωνοειδείς σφραγιδόλιθοι

Ο κωνοειδής σφραγιδόλιθος φέρει την σφραγιστική επιφάνεια στην κάτω πλευρά του.

Αναφορικά με την προέλευση του σχήματος υπάρχει ασυμφωνία στους ερευνητές. Ορισμένοι θεωρούν ότι είναι πρωτότυπη κυπριακή δημιουργία. Είναι γεγονός ότι το συγκεκριμένο σχήμα σφραγιδολίθου δεν εμφανίζεται στην Εγγύς Ανατολή, την Ανατολία, την Αίγυπτο ή το Αιγαίο πριν εμφανιστεί στην Κύπρο. Συνεπώς, κατά πάσα πιθανότητα φαίνεται ότι αποτελεί κυπριακή καινοτομία.

Το θεματολόγιο των κωνοειδών σφραγιδολίθων είναι εμπνευσμένο περισσότερο από το αιγαιακό ρεπερτόριο και μάλιστα από τη μινωική Κρήτη. Τα συνήθη θέματα είναι ανθρωπί ταύροι, λιοντάρι επιτιθέμενο σε ταύρο, οκλάζουσες αγελάδες, λιοντάρια αίγαγροι, πτηνά, μινωικοί δαίμονες, γρύπες, αντιθετικές σφίγγες κ.ά.

Κωνοειδείς Σφραγιδόλιθοι

